

Transporto rinkos statistinių rodiklių apžvalga (2017 m. sausio mėn.–gruodžio mėn.)

1. Pagrindiniai šalies transporto sektoriaus ekonominiai rodikliai.
2. Krovinių vežimo geležinkelių, kelių transportu bei krovos Klaipėdos uoste ir oro uostuose rodikliai.
3. Geležinkelių transportas.
4. Krova Klaipėdos ir Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose.
5. Kelių transportas ir valstybės sienos kirtimas.
6. Oro transportas.
7. Kelių transporto avaringumo rodikliai.
8. Išvados.

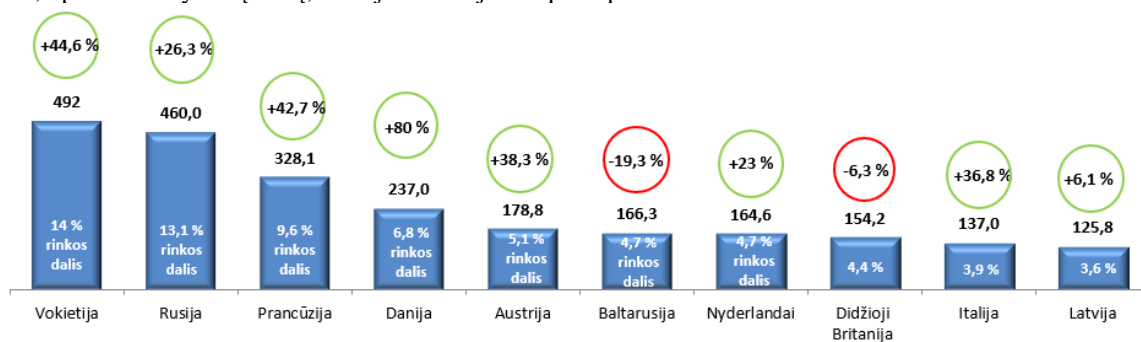
1. Pagrindiniai šalies transporto sektoriaus rodikliai

Transporto ir logistikos sektorius 2017 m. augo visi pagrindiniai transporto sektoriaus ekonominiai rodikliai. Transporto įmonės didino veiklos apyvartą, investavo į transporto priemonių parko atnaujinimą, intelektinės nuosavybės produktus. Tikėtina, kad didėjantys krovinių srautai ir transporto įmonių paslaugų paklausa, leis ne tik toliau didinti pajamų apimtį, bet ir maržą.

Augantys sektoriaus pajėgumai ir kartu ir konkurencingumas išaugino užimamų rinkų dalį ir apimtį Vakarų rinkose – Vokietijoje, Prancūzijoje, Danijoje. Pirmą kartą nuo abipusių ES ir Rusijos 2014 m. įvestų sankcijų net 26,3 proc. augo eksporto apimtys į Rusiją (1 pav.).

Transporto paslaugų eksporto vertė 2017 m. I-III ketv. laikotarpiu buvo 25 proc. didesnė nei 2016 m. atitinkamą laikotarpį. Darbuotojų ir įmonių skaičius transporto sektoriuje šiuo laikotarpiu augo atitinkamai 10,3 proc. ir 7 proc.

Eurostato duomenimis ES šalių transporto sektoriaus indėlis į BPV sudaro 5 proc. visos sukuriamos BPV. Lietuvos – 11,8 proc. Kaimyninių šalių, Latvijos ir Estijos – apie 8 proc.

1 pav. 2017 m. I-III ketv. Lietuvos transporto paslaugų rinkų TOP10, mln. Eur

Šaltinis: Lietuvos bankas

2. Bendri krovinių vežimo geležinkelių ir kelių transportu bei krovos Klaipėdos uoste ir oro uostuose rodikliai.

Išankstiniais duomenimis 2017 m. krovinių vežimo **sausumos transportu apimtys** palyginus su 2016 m. atitinkamu laikotarpiu **augo 13,4 proc.** (iš viso 126,1 mln. t), iš jų padidėjo: **geležinkelių transportu 10,5 proc.** (viso 52,6 mln. t), **kelių transportu padidėjo 15,5 proc.** (viso 73,4 mln. t). Krovinių krova didėjo **Klaipėdos uoste – 7,6 proc.** (viso 43,2 mln. t) ir **oro uostuose 12,1 proc.** (viso 13,1 tūkst. t) (2 pav.).

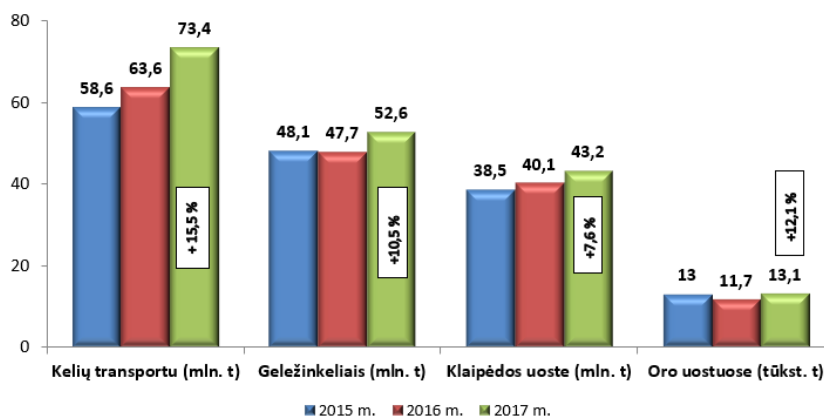
Geležinkelių transportu vežamų krovinių apimčių padidėjimą lėmė 12,6 proc. ir 28,8 proc. išaugę tranzitinių krovinių atitinkamai per Klaipėdą ir Kaliningradą srautai. Daugiausia vežta naftos ir jos produktų, mineralinių produktų, cheminių ir mineralinių trąšų, augalinės kilmės produktų.

Kelių transporto rodiklius įtakojo išaugę krovinių srautai susisiekiame su pagrindinėmis Europos sąjungos ir Rusijos rinkomis.

Klaipėdos uosto krovos rodiklių augimą užtikrino visų pagrindinių krovinių, trąšų, naftos produktų, konteinerių, žemės ūkio produktų krova.

Oro uostų krova augo tiek Vilniaus oro uoste (+7,2 proc.), tiek Kauno oro uoste (+35,2 proc.).

Išsamiau apie geležinkelio, kelių, oro transporto rodiklius ir krovą Klaipėdos jūrų uoste sekančiuose skyriuose.

Šaltinis: Statistikos departamentas, Oro uostų svetainės
2 pav. 2015 m.–2017 m. Krovinių vežimo kelių, geležinkelių transportu, krovos Klaipėdos uoste ir oro uostuose rodikliai

3. Geležinkelių transportas

3.1. Geležinkelių transportu gabenamų krovinių rodikliai

AB „Lietuvos geležinkeliai“ per 2017 m. **pervežė 52,64 mln. t krovinių, t. y. 10,5 proc. daugiau** nei per 2016 metus.

2017 m. sausio – gruodžio mėn. geležinkelių transportu vežami (3 pav.):

tranzitiniai krovinių srautai (kai vežami kroviniai geležinkelių transportu iš kitų šalių į Klaipėdos uostą išgabenerimui/atgabenerimui laivais apskaitomi tranzitiniais), sudarė 54 proc. visų vežamų krovinių, **padidėjo 18,7 proc. (viso 28,5 mln. t)** iš jų:

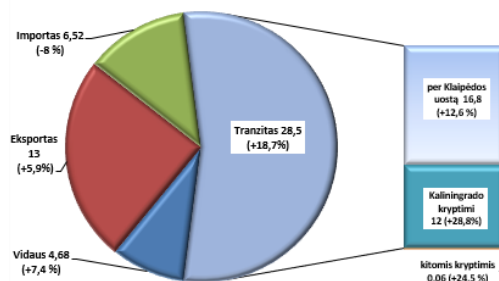
per Klaipėdos uostą tranzitiniai srautai padidėjo 12,6 proc.– viso 16,84 mln. t;

Kaliningrado srities kryptimi didėjo 28,8 proc. – 11,6 mln. t.

eksportas padidėjo 6 proc. – 13 mln. t. augo naftos iš AB „Orlen Lietuva“, mažėjo grūdų vežimai;

importas (vidaus vartojimui) sumažėjo 8 proc. – 6,52 mln. t. mažėjo naftos, augo trąšų, mineralinių produktų, medienos srautai;

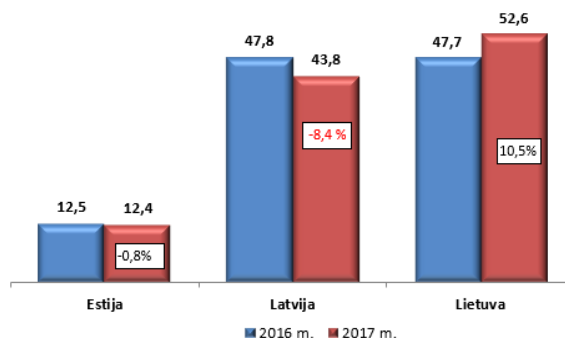
vidaus pervežimai padidėjo 7,4 proc. – 4,68 mln. t. (didėjo skaldos, cemento, statybinių medžiagų vežimai).

3 pav. 2017 m. Krovinių vežimo geležinkelių transportu vežimo struktūra, mln. t

3.2. Geležinkelių transportu gabenamų krovinių palyginimas su Latvijos ir Estijos valstybėmis per 2017 m. pateiktas 4 pav. Iš viso Baltijos valstybių geležinkeliais nagrinėjamu laikotarpiu buvo vežta 0,8 proc. daugiau krovinių (viso 108,8 mln. t).

Estijos geležinkeliais ir Latvijos geležinkeliais vežamų krovinių mažėjo atitinkamai 0,8 proc. ir 8,4 proc. Estijos geležinkeliais vežamos naftos apimtys mažėjo 19,1 proc., 7 proc. padidėjo trąšų vežimai. Latvijos geležinkeliais vežamos naftos, trąšų apimtys mažėjo atitinkamai 22 proc. ir 15 proc., anglies vežimai augo 8 proc.

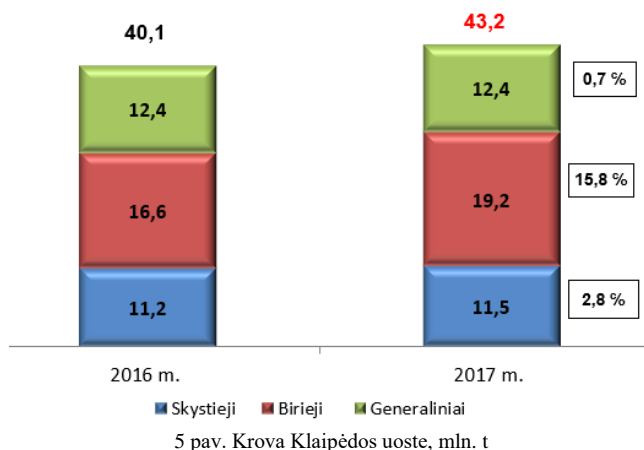
4 pav. Lietuvos, Latvijos ir Estijos krovinių gabenamų geležinkelių transportu apimtys, mln. t

4. Krova Klaipėdos ir Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose

4.1. Krova Klaipėdos uoste

2017 m. Klaipėdos uoste ir Būtingės terminale **krauta 52,99 mln. t krovinių**, t. y. 7,2 proc., daugiau palyginus su 2016 m. Klaipėdos uoste krauta 43,2 mln. t, t. y. 7,6 proc. daugiau (5 pav.), Būtingės terminale – 5,4 proc. daugiau krovinių (viso 9,82 mln. t žalios naftos).

Didžiausias krovinių augimas Klaipėdos uoste pasiektas dėl išaugusių trąšų (+10 proc. viso 12,4 mln. t), augo ir konteinerių (+6,2 proc. viso 5,69 mln. t), metalo laužo (+92,6 proc. viso 1,06 mln. t) krova.

Skystųjų krovinių didėjimą lėmė naftos produktų krova (viso 9,04 mln. t).

Biriųjų krovinių krovos didėjimą lėmė trąšų krova (viso 12,4 mln. t). Grūdų krova nežymiai mažėjo (iki 2,78 mln. t).

Generalinių krovinių krovos didėjimą lėmė pagrindinės šios grupės krovinių, konteinerių, krova, kuri augo 6,24 proc. Kitų šios grupės krovinių, ro-ro, geležies ir plieno gaminių, metalo konstrukcijų, krova mažėjo atitinkamai 0,8 proc., 18,3 proc.

4.2. Krova Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose, tūkst. t.

Uostas	2016 m.	2017 m.	Pokytis, proc.
Ust Luga	93 362,5	103 294,2	10,6
Primorskas	64 428,6	57 606,9	-10,5
Sankt Peterburgas	48 624,3	53 648,8	10,3
Ryga	37 070,3	33 674,7	-9,2
Ventspilis	18 812,0	20 035,0	6,5
Klaipėdos uostas	40 138,5	43 170,1	7,5
Talinas	20 118,5	19 181,7	-4,7
Vysockas*	17 101,5	17 551,0	2,6
Kaliningradas*	11 700,1	13 844,4	18,6
Liepoja	5 679,7	6 588,6	16,0

Šaltinis: VĮ Klaipėdos valstybinė jūrų uosto direkcija

1 lentelė

Klaipėdos uosto krovą lenkė tik Rusijos, Ust Lugos, Primorsko ir Sankt Peterburgo uostai (1 lentelė).

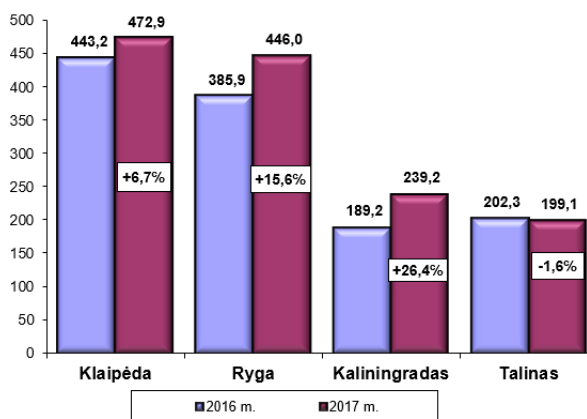
Rygos uosto krova sumažėjo 9,2 proc. (viso 33,7 mln. t). Iš jų: naftos produktų krova mažėjo 30,3 proc. (iki 5,45 mln. t), augo anglių krova 11,4 proc. (iki 11,8 mln. t), ir konteinerių krova augo 13,5 proc. (546 tūkst. TEU). Anglys sudaro 35 proc. visos Rygos uosto krovos.

Kitų Latvijos uostų, Venspilio ir Liepojos, apyvarą gelbsti anglys (Rusijos tranzitinis kroviny). Ventspilis – anglių augimas 155 proc. t. y. (viso 4,6 mln. t). Pagrindinio, Venspilio uosto krovinių, naftos produktų, krauta 2,5 proc. mažiau. Liepoja – anglių augimas 160,2 proc. t. y. 1,19 mln. t. Pagrindinio, Liepojos, uosto krovinių, grūdų, krauta 12,7 proc. mažiau.

Konteinerių krova Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose

Rygos uoste konteinerių krova augo 15,6 proc. (6 pav.), sėkmingai dirbo visi trys Rygos uosto konteinerių terminalai. Pagal krovos apimtį Klaipėdos uostas pirmavo (viso 472,9 tūkst. TEU). 2017 m. Klaipėdos uoste pradėjo

veiklą naujos laivybos linijos (Lenkija–Suomija) operatorius. Taip pat didinant konteinerių apyvartą buvo sutankintas linijinių laivų grafikas.

6 pav. Konteinerių krova Baltijos jūros rytinės pakrantės uostuose, tūkst. TEU

Konteinerinių krovinių lyderis išlieka Gdanskio uostas.

Gdanskio jūrų uosto krova augo 8,9 proc. t. y. nuo 37,3 mln. t iki 40,6 mln. t, iš jų konteinerių krova (sudaro 40 proc. visos uosto krovos) 22,5 proc., iš viso 16,4 mln. t arba 1,58 mln. TEU, krito grūdų. Auganti konteinerių krova siejama su ne tik su infrastruktūros konteineriams krauti įrengimu ir plėtra, bet ir tuo, kad 2M aljansas Gdanskio uostą pasirinko pagrindiniu konteinerių paskirstymo terminalu.

5. Kelių transportas ir valstybės sienos kirtimas

Išankstiniais duomenimis krovinių vežimas kelių transportu per 2017 m. didėjo 15,5 proc. (iš viso 73,4 mln. t) (2 pav.). Palankius kelių transporto sektoriaus rodiklius įtakoją atsigaunantis krovinių vežimas susisiekiame su Rusija ir vežėjų, įsitvirtinusių Vakarų rinkose, veiklos rezultatai. Spartesnį sektoriaus augimą 2018 m. gali apriboti išorės veiksniai, tokie kaip kvalifikuotos darbo jėgos stoka, lūkesčiai dėl Brexit, derybos dėl Mobilumo paketo ir su tuo susijęs rinkos dalyvių neuztikrintumas, prisitaikymas prie naujojo Eurazijos Sąjungos Muitų kodekso nuostatų, susijusių su prievole teikti Rusijos muitinei elektroninę tranzito deklaraciją, kurią gali pateikti tik rusišką elektroninį parašą turintis subjektas.

Per 2017 m. iš viso per Lietuvos pasienio kontrolės punktus (toliau – PKP) prie išorinių ES sienų į Lietuvą iš viso vyko 2 988 927 transporto priemonės, iš jų: 1 935 483 lengvieji automobiliai, 895 831 krovininiai automobiliai ir 157 613 kitos transporto priemonės.

Per Lietuvos–Baltarusijos PKP transporto priemonių srautas padidėjo **11,9 proc.** (iki 2 378 344 vnt.) iš jų sieną kirto:

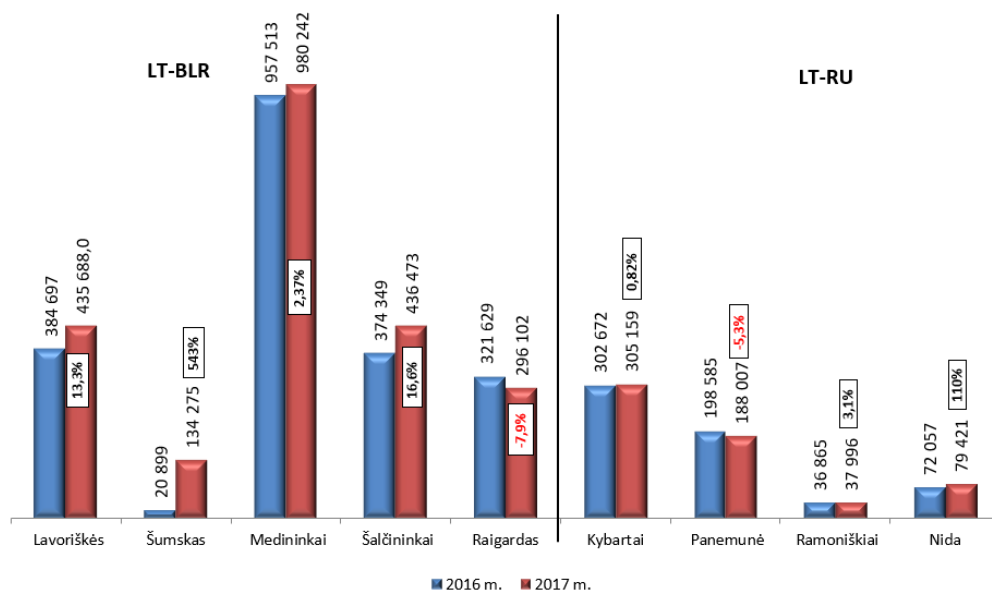
- krovininiai automobiliai – 708 000 vnt. (- 5,2 proc.);
- lengvieji automobiliai – 1 536 613 vnt. (+ 20,1 proc.);
- kitos transporto priemonės – 133 731 vnt. (+ 34,5 proc.).

Per Medininkų PKP transporto priemonių srautas padidėjo 2,4 proc. – 980 242 vnt. iš jų: **padidėjo lengvųjų 6 proc.** (viso 533,7 tūkst. vnt.) ir **sumažėjo krovinių 8,8 proc.** (viso 368 tūkst. vnt.) (8 pav.).

Per Lavoriškių PKP transporto priemonių srautas padidėjo **13,3 proc.** (viso 435,7 tūkst. vnt.) iš jų sumažėjo: krovinių 0,8 proc. (viso 111,5 tūkst. vnt.), padidėjo lengvųjų 17,1 proc. (viso 310,8 tūkst. vnt.).

Per Lietuvos–Rusijos PKP – transporto priemonių srautas beveik išliko toks pat kaip ir praėjusiais metais (viso 610 583 vnt.) iš jų sieną kirto:

- krovininiai automobiliai – 187 831 (+5,7 proc.);
- lengvieji automobiliai – 398 870 vnt. (- 2,8 proc.);
- kitos transporto priemonės – 23 882 vnt. (+7,5 proc.).

7 pav. Krovinių transporto priemonių srautai per pasienio kontrolės punktus 2016–2017 m. vnt.

Pagrindinių PKP projektų įgyvendinimo eiga:

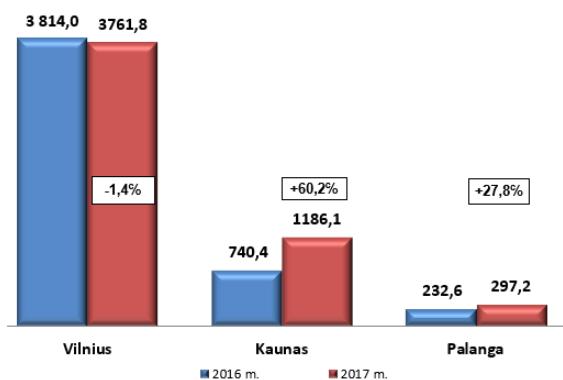
Medininkų PKP. Parengtas Medininkų PKP plėtros I etapo techninis projektas, gautas statybą leidžiantis dokumentas. Pateikta paraiška Medininkų PKP plėtros I etapo ES finansavimui gauti pagal 2014-2020 metų Latvijos, Lietuvos ir Baltarusijos bendradarbiavimo per sieną programą. Vykdomos Medininkų PKP plėtrai reikalingos, privačios žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros. Rengiamas Medininkų PKP plėtros II etapo techninis projektas kurį planuojama pabaigti 2018 m. II ketv. Statybos rangos darbus planuojama pradėti 2019 m. I ketv.

Šumsko PKP. Rengiamas Šumsko PKP teritorijos detalusis planas, vykdomi baigiamieji detaliojo planavimo darbai. Iki 2018 III ketv. planuojama atlikti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras.

Kybartų PKP. 2018 m. bus rengiamas pilnos apimties rekonstrukcijos techninis projektas, planuojama atnaujinti kelio dangą ir apšiltinti administracinį pastatą.

6. Oro transportas

2017 m. keleivių srautas Lietuvos oro uostuose augo 9,6 proc. (nuo 4787,2 tūkst. kel. iki 5245,0 tūkst. kel.). Didžiausias 60,2 proc. augimas pasiektas Kauno oro uoste (8 pav.), Palangos oro uoste aptarnautų keleivių skaičius išaugo 27,8 proc., Vilniaus oro uoste -1,4 proc. mažėjimas. Keleivių srautų persiskirstymo pokyčio priežastys: 2017 m. liepos mėn. vykusį Vilniaus kilimo tūpimo tako rekonstrukcija, kai visi skrydžiai buvo perkelti į Kauną.

8 pav. Aptarnautų keleivių skaičius VĮ „Lietuvos oro uostai“ filialuose, tūkst. kel.

Vilniaus oro uosto kilimo ir tūpimo tako rekonstrukcija liepos ir rugpjūčio mėnesiais sumažino spartesnį metinių rezultatų augimą. Tai lėmė ir daugiausiai keleivių pervežančių oro linijų „Ryanair“ sprendimas – laikinai neperkelti skrydžių į Kauną.

2017 m. iš Lietuvos oro uostų keleivius skraidino 17 aviakompanijų ir keleiviai galėjo keliauti 63 kryptimis (2016 m. – 61 kryptimis) į 53 miestus 28 šalyse Europoje ir už jos ribų.

2017 m. dar labiau išplėsta Lietuvos oro uostų skrydžių kryptių geografija. Nauji maršrutai: Palanga – Glazgas, Kaunas – Neapolis, Vilnius – Grenoblis, Geteborgas, Miunchenas, Gdanskas ir Paryžiaus Šarlio de Golio oro uostas. 2018 m. iš Vilniaus oro uosto numatomos naujos kryptys – į Astaną, Atėnus ir Korfu.

Vilniaus, Rygos ir Talino oro uostų skrydžių ir keleivių srautų palyginimas 2016 m.-2017 m.

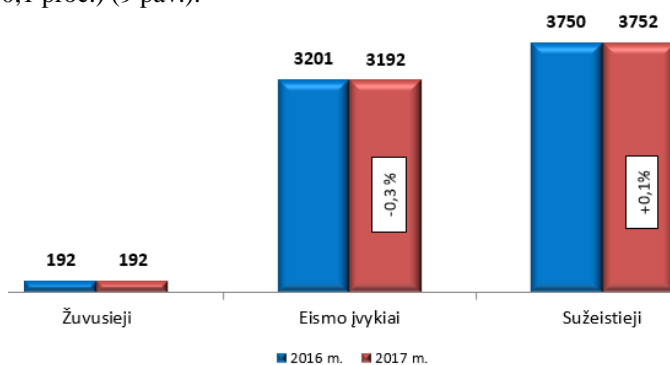
	Skrydžiai	Pokytis su 2016 m.	Keleiviai	Pokytis su 2016 m.
Vilnius	39 253	- 5%	3 761 837	-1,4%
Ryga	74 839	10 %	6 097 765	12,9%
Talinas	45 325	10,7 %	2 648 361	19,2%

Šaltinis. Oro uostų interneto svetainės

2 lentelė

7. Kelių transporto avaringumo rodikliai

Lietuvos kelių policijos tarnybos duomenimis per 2017 m. užregistruota 3192 eismo įvykių, arba 0,3 proc. mažiau nei per 2016 m. atitinkamą laikotarpį, eismo įvykių metu žuvo tiek pat kiek ir praėjusiais metais žmonių – 192. Sužeisti buvo 3752 žmonės (+0,1 proc.) (9 pav.).

9 pav. Kelių transporto avaringumo rodikliai

2017 m. buvo vykdomos įvairios švietėjiškos veiklos, įgyvendinti du saugaus eismo projektai „Saugokime vieni kitus kelyje“ ir „Eismo saugumas bendruomenėse“, platinti leidiniai saugaus eismo tema, atšvaitai, vaizdo klipai. Sukurta programėlė mobiliems įrenginiams Eismo info, kuri skirta informuoti eismo dalyvius apie eismo sąlygas ir rinkti pranešimus apie eismo sąlygų sutrikimus, kitą eismo dalyviams aktualią informaciją.

2017 m. nutiesta, rekonstruota ar sutaisyta 811 km kelių, suremontuota 16 tiltų, rekonstruotos 5 sankryžos, nutiesta 4,37 km pėsčiųjų ir dviračių takų, įrengta 50 greitų mažinančių priemonių, 50,8 km atitvarų, 9,22 km tinklo tvorų, 8 pėsčiųjų pereinamosios, įrengta 30 vaizdo kamerų, 50 eismo intensyvumo skaitiklių, 3 svėrimo postai. Lietuvos valstybinės reikšmės keliuose liko 24 juodosios dėmės, iš viso nuo 2007 m. iki 2017 m. juodųjų dėmių skaičius sumažėjo 10,3 karto (2007 m. jų buvo 247).

8. Išvados

- 2017 m. augo visi pagrindiniai transporto sektoriaus ekonominiai rodikliai. Įmonės didino veiklos apyvartą, investavo į transporto priemonių parko atnaujinimą, intelektinės nuosavybės produktus. Tikėtina, kad didėjantys krovinių srautai ir transporto įmonių paslaugų paklausa, leis ne tik toliau didinti pajamų apimtį, bet ir maržą.
- Pirmą kartą nuo abipusių ES ir Rusijos įvestų sankcijų net 26,3 proc. augo transporto paslaugų eksporto apimtys su Rusija, toliau auga užimamų rinkų dalis ir apimtys Vakarų rinkose: Vokietijoje, Prancūzijoje, Danijoje.
- Spartesnę sektoriaus augimą 2018 m. gali apriboti išorės veiksniai, tokie kaip kvalifikuotos darbo jėgos stoka, lūkesčiai dėl Brexit, derybos dėl Mobilumo paketo ir su tuo susijęs rinkos dalyvių neuztikrintumas, prisitaikymas prie naujojo Eurazijos Sąjungos Muitų kodekso nuostatų.
- Krovinių vežimas sausumos transportu augo 13,4 proc. iš jų: geležinkelių transportu padidėjo 10,5 proc., kelių transportu padidėjo 15,5 proc.. Krovinių krova didėjo Klaipėdos uoste – 7,6 proc. ir oro uostuose 12,1 proc.
- Estijos geležinkeliais ir Latvijos geležinkeliais vežamų krovinių mažėjo atitinkamai 0,8 proc. ir 8,4 proc.
- 2017 m. Klaipėdos uoste ir Būtingės terminale krauta 53 mln. t krovinių, 7,2 proc., daugiau. Klaipėdos uoste krauta, 7,6 proc. daugiau, Būtingės terminale – 5,4 proc. daugiau krovinių.
- Valstybės sienos kirtimas: per Lietuvos–Baltarusijos PKP transporto priemonių srautas padidėjo 11,9 proc. (viso 2378,3 tūkst. vnt.), per Lietuvos–Rusijos PKP srautas beveik išliko toks pat (610,6 tūkst. vnt.).
- Keleivių srautas Lietuvos oro uostuose augo 9,6 proc. (viso 5,24 mln. kel.). Didžiausias 60,2 proc. augimas pasiektas Kauno oro uoste, Vilniaus oro uoste -1,4 proc. mažėjimas. Vilniaus oro uosto kilimo ir tūpimo tako rekonstrukcija liepos ir rugpjūčio mėnesiais sumažino spartesnę metinių rezultatų augimą
- Avaringumo rodikliai: kelių eismo įvykių metu žuvo tiek pat kiek ir praėjusiais metais žmonių – 192, buvo sužeisti 3752 žmonės (+8,7 proc.), užregistruoti 3192 eismo įvykiai (-0,3).